

วารสารธรรมเพื่อชีวิต
JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE
ISSN: 2822-048X
<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

Original Research Article

Academic Leadership of School Administrators under Subdistrict Administrative Organizations in Wang Thong District, Phitsanulok Province

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
ในอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

Donnapha Tuwmang^{1*}, Chukeart Tengtraisorn², Sanit Kayaphad³
& Surasit Lapintree⁴

ดลนภา ท่วมยัง^{1*}, ชูเกียรติ เต็งไตรสรณ์², สานิตย์ กายาผาด³ และ สุรสิทธิ์ ลาภอินทรีย์⁴

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author: *

1. Donnapha Tuwmang*

ดลนภา ท่วมยัง
Faculty of Public Administration,
Phitsanulok University, Thailand.
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
Email: donnapat@plu.ac.th

2. Chukeart Tengtraisorn

ชูเกียรติ เต็งไตรสรณ์
Faculty of Public Administration,
Phitsanulok University, Thailand.
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
Email: chukeartt@plu.ac.th

3. Sanit Kayaphad

सानิตย์ กายาผาด
Faculty of Public Administration,
Phitsanulok University, Thailand.
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
Email: sanitk@plu.ac.th

4. Surasit Lapintree

สุรสิทธิ์ ลาภอินทรีย์
Faculty of Public Administration,
Phitsanulok University, Thailand.
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก
Email: surasitl@plu.ac.th

คำสำคัญ:

ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา,
องค์การบริหารส่วนตำบล

Keywords:

Academic Leadership, School
Administrators, Local Administrative
Organizations

Article history:

Received: 03/01/2025
Revised: 04/04/2025
Accepted: 21/08/2025
Available online: 06/09/2025

ABSTRACT

This study aims to investigate the level of academic leadership of school administrators and compare the perspectives of teachers and educational staff on the academic leadership of school administrators. The sample group consisted of 175 participants, selected through random sampling from teachers and educational staff in schools under the jurisdiction of local administrative organizations in Wang Thong District, Phitsanulok Province. The research tool used was a questionnaire designed to assess the academic leadership of school administrators. Data analysis involved frequency, percentage, mean, standard deviation, and hypothesis testing using t-test and ANOVA.

The results revealed that the highest mean score was for the aspect of seeking new knowledge, reflecting the administrators' ability to promote learning among teachers and staff. In contrast, the lowest mean score was for organizing knowledge exchange activities between teachers, parents, and the community, which indicated a gap in connecting learning between schools and the community. The comparison of academic leadership by gender and educational level showed no significant statistical differences, while the comparison by age revealed significant differences, with teachers of different age groups having different attitudes toward academic leadership. This study highlights the importance of experience

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
Thai Journal Citation Index Centre

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

How to Cite:

Donnapha Tuwman et al. (2025).
Academic Leadership of School
Administrators under Subdistrict
Administrative Organizations in Wang
Thong District, Phitsanulok Province.
Journal Dhamma for Life, 31(3), 545-557.

and the ability to adapt to changes in technology and education
based on the age and experience of administrators.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจากครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่อยู่ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการทดสอบสมมติฐานด้วย t-test และ ANOVA

ผลการศึกษาพบว่า ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถของผู้บริหารในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากร ขณะที่การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชนได้รับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสะท้อนถึงช่องว่างในการเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการตามเพศและระดับการศึกษาพบว่าไม่มีความแตกต่างทางสถิติ ขณะที่การเปรียบเทียบตามอายุพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยครูผู้สอนในช่วงอายุที่แตกต่างกันมีทัศนคติที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญต่อภาวะผู้นำทางวิชาการ การศึกษานี้สะท้อนถึงความสำคัญของประสบการณ์และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการศึกษาที่เหมาะสมตามอายุและประสบการณ์ของผู้บริหาร

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของบุคคล ซึ่งมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐกำหนดให้บุคคลมีสิทธิได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปีอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 และ 40 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้แก่สถานศึกษา โดยเน้นการบริหารด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ การบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการสร้างความสำเร็จในการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสนใจในการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี (จุฑามาศ เกิดแก้วฟ้า, 2553)

ในบริบทของสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก บทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพทัดเทียมระดับชาติและนานาชาติ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการจัดการ

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
Thai Journal Citation Index Centre

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

เรียนการสอนให้มีคุณภาพ แต่ยังพบปัญหาหลายประการเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ การขาดความชัดเจนในวิสัยทัศน์และเป้าหมายการจัดการศึกษา ซึ่งทำให้การดำเนินงานขาดทิศทางและไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมและเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมมาใช้ยังไม่เต็มศักยภาพ (อภิวิชญ์ สนลอย และคณะ, 2565) เนื่องจากผู้บริหารบางรายขาดความรู้หรือความเชี่ยวชาญในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ การพึ่งพาทรัพยากรภายนอกมากเกินไป ซึ่งทำให้การพัฒนางานวิชาการไม่ยั่งยืนในระยะยาว (ยุภาวดี พรหมเสถียร และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์, 2564) การขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดจากข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากร และความท้าทายในการบริหารความหลากหลายของบุคลากรและนักเรียนที่มีความต้องการเรียนรู้แตกต่างกัน ทำให้การบริหารจัดการและสนับสนุนไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างทั่วถึง

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพ โดยจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่โดดเด่น อันประกอบด้วยควมมีวิสัยทัศน์ ความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองในการพัฒนางานวิชาการ และมีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้กำหนดลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบไว้ 5 ประเด็นสำคัญ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี พร้อมทั้งการริเริ่มนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ผู้บริหารยังต้องมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองในด้านวิชาการเพื่อสร้างความยั่งยืน และมุ่งมั่นแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ช่วยยกระดับประสิทธิภาพของการเรียนการสอน ทำให้โรงเรียนสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสังคมได้อย่างเหมาะสมและทันสมัยในศตวรรษที่ 21 (รุ่ง แก้วแดง, 2551)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวตามทัศนะของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาความสามารถด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดกระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

กระบวนการบริหารวิชาการเป็นการนำหลักการสำคัญมาใช้ในการบริหารงานวิจัยและพัฒนาคุณภาพทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพ โดยหลักการสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการมีหลายประการ เช่น หลักการพัฒนาคุณภาพที่มุ่งเน้นการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพเพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการและสังคมในระดับสากล ซึ่งจะช่วยพัฒนาศักยภาพทั้งในด้านผลผลิตและกระบวนการ นอกจากนี้ หลักการไคเซ็น (KAIZEN) ยังเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยผ่าน 7 ขั้นตอนที่มีการสังเกต คิดค้น สะสม และติดตามผลเพื่อให้การปรับปรุงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด งานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวาง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นหลายด้านตามการกำหนดของนักการศึกษา ดังนี้

มิลเลอร์ (1965) สรุปว่า งานวิชาการประกอบด้วย 4 ด้านหลัก คือ การจัดโปรแกรมการสอน การปฏิบัติตามโปรแกรมการสอน การติดตามการเรียนการสอน และการจัดบริการการสอน แพเบอร์และเชียร์รอน (1970) แบ่งงานวิชาการเป็น 6 ด้าน ได้แก่ การจัดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การจัดเนื้อหาของหลักสูตร, การนำหลักสูตรไปใช้ การจัดอุปกรณ์การสอน การนิเทศการสอน และกรมส่งเสริมครูประจำการ และสำนักงานคณะกรรมการการ

ประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) กำหนดขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ 9 ด้าน ได้แก่ งานด้านหลักสูตร การเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน วัสดุประเมิณผล ห้องสมุด นิเทศการศึกษา วางแผนการดำเนินงาน ส่งเสริมการสอน และประชุมอบรมทางวิชาการ

แนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

การศึกษาของ Mortier และ Sammons (1987) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีผลกระทบสำคัญต่อการบริหารงานในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการกำหนดพันธกิจ การจัดการหลักสูตร การนิเทศการสอน การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน นอกจากนี้การวิจัยของ Bennett (1996) พบว่า ผู้นำทางวิชาการต้องมีทักษะในการวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องหลักสูตรและการสอน รวมถึงการบริหารองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมเจตคติที่ดีและบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม Fullan (1998) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในอนาคตว่า จะต้องเป็นการสนับสนุนจากความร่วมมือของครูและบุคลากรในโรงเรียน โดยผู้บริหารจะต้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาโรงเรียน รวมถึงกระตุ้นครูและนักเรียนให้มีความสำเร็จเป็นหมู่คณะ และมีความจริงจังในการปรับปรุงโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น การกำหนดผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบตามแนวการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบริหารงานด้านต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารในลักษณะนี้จะช่วยเพิ่มความคล่องตัวในด้านต่างๆ ทั้งการบริหารวิชาการ การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป ซึ่งการมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการเป็นหลัก ถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้และการพัฒนาการศึกษาโดยรวม การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการบริหารและการจัดการศึกษาจึงถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลักๆ คือ เกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 10 เกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและความรับผิดชอบในแต่ละด้านที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติ เช่น การจัดการวิชาการ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในโรงเรียน

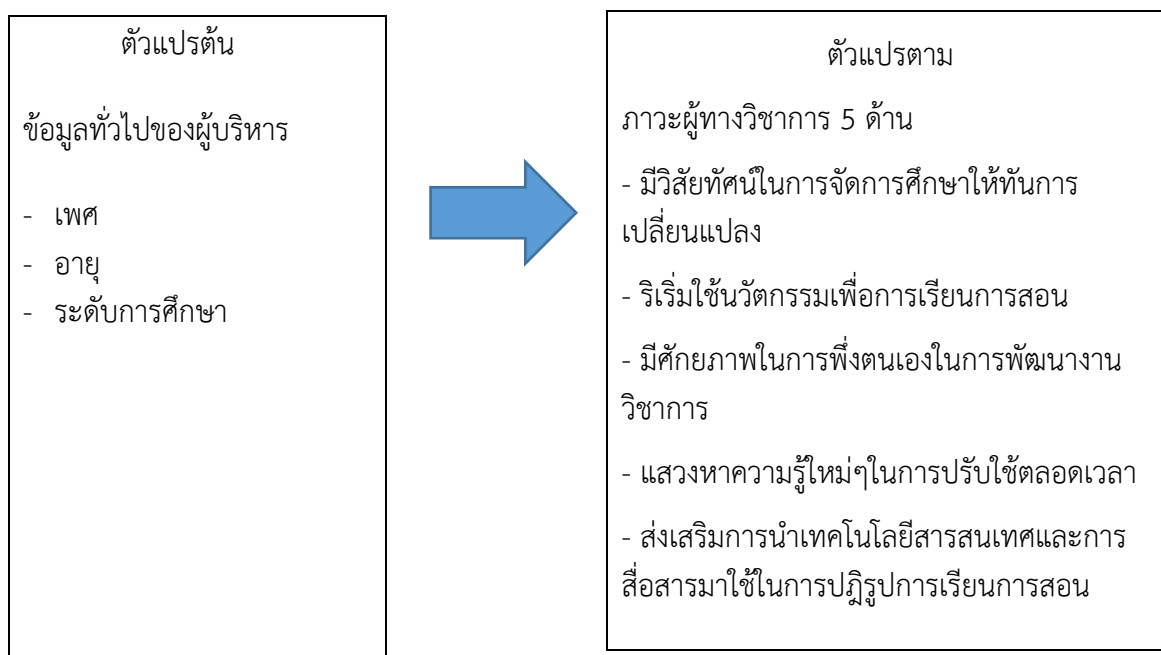
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยของปฐมพร ชะตะรักษ์ และตรีญมินทร์ ตรีตรีศวร (2567) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถของผู้บริหารในการนำทีมงานและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และวิทยฐานะ ผู้บริหารที่มีอายุมากและมีประสบการณ์การทำงานมากกว่ามีภาวะผู้นำทางวิชาการที่ดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดของสถานศึกษาไม่พบความแตกต่างในภาวะผู้นำทางวิชาการ ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของประสบการณ์และวิทยฐานะในการพัฒนาผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และยังบ่งชี้ว่าโรงเรียนขนาดต่างๆ ไม่ได้ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่งานวิจัยของนรากร จิมากร และยุวธิดา ขาปัญญา (2567) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับสูง และประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานโลกก็อยู่ในระดับสูงเช่นกัน ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานโลกพบว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกสูง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนำทฤษฎีการบริหารการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานโลก โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การนิเทศการสอน, การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย, การสนับสนุนสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน, การสร้างนวัตกรรมทางวิชาการ และการสนับสนุนความก้าวหน้าใน

วิชาชีพครู ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมาตรฐานโลกและสามารถทำนายความแปรผันของประสิทธิภาพของโรงเรียนได้ในระดับสูง นอกจากนี้ งานวิจัยของมิณรญา ทองรูปพรรณ และสุกัญญา สุदारรัตน์ (2567) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสังเกตและการปรับปรุงการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก ด้านการประเมินโครงการที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน และด้านการกำหนดพันธกิจของโรงเรียน ผลการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรประเมินผลครูอย่างเป็นระบบ ออกแบบและจัดทำหลักสูตรร่วมกับครู วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาความท้าทายร่วมกับครู คำนึงถึงบริบทและข้อจำกัดของสถานศึกษา และกำหนดพันธกิจร่วมกับครู

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

สมมติฐานการวิจัย

ทักษะของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลกแตกต่างกันตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งสิ้น 305 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้รวบรวมข้อมูล คือ ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการ 5 ด้าน แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยมีลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการ 5 ด้าน โดยเป็นตัวเลือกรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดตามแนวทางของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2555, หน้า 74) โดยมีเกณฑ์คะแนนและความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีภาวะผู้นำระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีภาวะผู้นำระดับมาก
- 3 หมายถึง มีภาวะผู้นำระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีภาวะผู้นำระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีภาวะผู้นำระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดขอบเขตการศึกษาและวัตถุประสงค์การวิจัยให้ชัดเจน เพื่อให้เครื่องมือที่พัฒนามีความเหมาะสมและสามารถตอบโจทย์การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างครบถ้วน

2. ศึกษาบทวนทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ รวมถึงการศึกษางานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำและการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา

3. กำหนดคำถามที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยเลือกใช้คำถามประเภทเลือกตอบและ Likert Scale เพื่อให้สามารถวัดระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำและประเมินการดำเนินงานได้อย่างละเอียด

4. ประเมินความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยโดยใช้เครื่องมือ IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาคำนวณ 3 คน ประเมินและให้คะแนนคำถาม ซึ่งผลการประเมินพบว่า IOC ของทุกข้อผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (> 0.6)

5. ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือโดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) เช่น Cronbach's Alpha ในกลุ่มตัวอย่างทดลองที่ประกอบด้วยผู้บริหารและครูจากโรงเรียนองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยได้ค่าความเชื่อมั่นที่เท่ากับ 0.859 ซึ่งผ่านเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่กำหนด.

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยต่างๆ มีวิธีการดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม: ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) เพื่อแสดงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัย เช่น เพศ อายุ และระดับการศึกษา

2. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา: ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยใช้เกณฑ์การแปลผล ดังนี้:

4.51 - 5.00 คือ มีภาวะผู้นำระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 คือ มีภาวะผู้นำระดับมาก

2.51 - 3.50 คือ มีภาวะผู้นำระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 คือ มีภาวะผู้นำระดับน้อย

1.00 - 1.50 คือ มีภาวะผู้นำระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย: สมมติฐานการวิจัยคือ "ทัศนคติของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลกแตกต่างกันตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา" โดยใช้การทดสอบที (t-test) สำหรับการเปรียบเทียบสองกลุ่ม เช่น เพศชายและเพศหญิง และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) สำหรับการเปรียบเทียบมากกว่าสองกลุ่ม เช่น อายุ และระดับการศึกษา

4. การวิเคราะห์เพื่อสรุปข้อเสนอแนะและความคิดเห็น ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อสรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ

การนำเสนอผลการวิจัย

1. ผลศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

ด้าน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับภาวะผู้นำ	จัดอันดับ
1. มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลง	4.07	0.55	มาก	3
2. ภาวะผู้นำในการริเริ่มใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน	4.09	0.56	มาก	2
3 มีศักยภาพในการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ	4.07	0.57	มาก	3
4. มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆในการปรับใช้ตลอดเวลา	4.18	0.60	มาก	1
5. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนการสอน	4.07	0.60	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.10	0.58	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพะเยาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, S.D. = 0.21) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่ๆในการปรับใช้ตลอดเวลา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.25) รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำในการริเริ่มใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.28) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลง, ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนการสอน, และด้านมีศักยภาพในการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.29)

เมื่อพิจารณารายข้อของแต่ละด้าน สรุปผลได้ดังนี้

ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่ๆในการปรับใช้ตลอดเวลา ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.25) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ข้อ 2 "นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนางานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง" ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.22) รองลงมาคือ ข้อ 4 "ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง" ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.15) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3 "จัดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน" ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.14)

ด้านภาวะผู้นำในการริเริ่มใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$, S.D. = 0.28) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 11 "สนับสนุนและติดตามการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูและบุคลากรทางการศึกษา" ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.30) รองลงมาคือ ข้อ 7 "ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษานำนวัตกรรมที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนรู้" ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.27) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 9 "ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการอบรมพัฒนาให้มีความรู้และความชำนาญในการใช้นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง" ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.30)

ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลง ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.29) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 "ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการศึกษาเพื่อ

เข้าสู่ประชาคมอาเซียน" ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.29) รองลงมาคือ ข้อ 7 "ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายสนับสนุนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมปฏิบัติงานตามความถนัดและความสนใจ" ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.23) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 3 "มีเป้าหมายการพัฒนาวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน" ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.17)

ด้านการมีศักยภาพในการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.29) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 "ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เผยแพร่ผลงานการพัฒนาการเรียนรู้หรือพัฒนาผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา" ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = 0.25) รองลงมาคือ ข้อ 1 "ผู้บริหารสถานศึกษานับสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง" ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.11) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 7 "จัดหาและให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน" และข้อ 10 "ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบการเชื่อมต่อเครือข่ายฐานข้อมูลด้านต่างๆให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ" ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.15)

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดพิษณุโลก สรุปได้ดังนี้

ตาราง 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศโดยภาพรวม

ด้าน	ชาย (n=24)	หญิง (n=151)	t	P-value
1.มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลง	4.03	4.08	0.36	0.444
2.มีภาวะผู้นำในการริเริ่มใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน	4.08	4.09	0.61	0.994
3.ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนการสอน	4.06	4.07	0.80	0.879
4.มีศักยภาพในการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ	4.10	4.10	0.92	0.921
5.มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆในการปรับใช้ตลอดเวลา	4.09	4.19	0.58	0.581
เฉลี่ยรวม	3.98	4.00	0.84	0.841

จากตาราง 2 พบว่า ผู้บริหารที่มีเพศต่างกัน มีภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม

ด้าน	ปริญญาตรี (n=114)	สูงกว่าปริญญา ตรี (n=61)	t	P-value
1.มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ ทันการเปลี่ยนแปลง	4.07	4.06	0.12	0.560
2.มีภาวะผู้นำในการริเริ่มใช้ นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน	4.07	4.12	0.56	0.904
3.ส่งเสริมการนำเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการ ปฏิรูปการเรียนการสอน	4.07	4.06	0.01	0.718
4.มีศักยภาพในการพึ่งตนเองในการ พัฒนางานวิชาการ	4.11	4.08	0.75	0.754
5.มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆในการ ปรับใช้ตลอดเวลา	4.15	4.00	0.45	0.445
รวม	4.00	4.01	0.12	0.919

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามช่วงอายุ โดยภาพรวม

ด้าน	ช่วงอายุ 20- 30 ปี (n=60)	ช่วงอายุ 31- 40 ปี (n=60)	ช่วงอายุ 41- 50 ปี (n=55)	F-value	P-value
1. มีวิสัยทัศน์ในการ จัดการศึกษาให้ทัน การเปลี่ยนแปลง	4.07	4.06	4.08	3.45	0.035*
2. มีภาวะผู้นำในการ ริเริ่มใช้นวัตกรรม เพื่อการเรียนการ สอน	4.07	4.12	4.10	4.02	0.025*
3. ส่งเสริมการนำ เทคโนโลยี สารสนเทศและการ สื่อสารมาใช้ในการ ปฏิรูปการเรียนการ สอน	4.07	4.06	4.05	2.56	0.046*
4. มีศักยภาพในการ พึ่งตนเองในการ พัฒนางานวิชาการ	4.11	4.08	4.12	3.67	0.031*

ด้าน	ช่วงอายุ 20-30 ปี (n=60)	ช่วงอายุ 31-40 ปี (n=60)	ช่วงอายุ 41-50 ปี (n=55)	F-value	P-value
5. มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆในการปรับใช้ตลอดเวลา	4.15	4.00	4.10	5.12	0.009*
รวม	4.00	4.01	4.05	3.21	0.042*

ตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารที่มีอายุต่างกัน มีภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวมต่างกันทุกด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการพบว่า ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่ๆในการปรับใช้ตลอดเวลา ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งแสดงถึงความสามารถของผู้บริหารในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ให้กับครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการนำความรู้และประสบการณ์มาปรับปรุงงานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งอาจสะท้อนถึงช่องว่างในการเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในด้านการมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งอาจสะท้อนถึงความท้าทายในการปรับแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสมัยใหม่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ขณะที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการพัฒนาวิธีการและยุทธศาสตร์ให้ทันสมัยตามการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว

สรุป

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามเพศพบว่าในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างทางสถิติระหว่างเพศต่าง ๆ โดยมีการแบ่งหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเท่าเทียมกัน การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในงานวิชาการไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศ การศึกษานี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ภาสายุพันธ์ ไชยรัตน์ และสุกัญญา สุดารารัตน์ (2567) ซึ่งพบว่าแม้จะมีเพศและขนาดโรงเรียนต่างกัน แต่ทัศนคติของครูต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลับไม่แตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการตามระดับการศึกษาพบว่าไม่มีความแตกต่างทางสถิติระหว่างกลุ่มครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การศึกษานี้สะท้อนถึงความเท่าเทียมกันในแง่ของทัศนคติที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยไม่พบว่าระดับการศึกษาของครูมีผลต่อการรับรู้และทัศนคติในด้านนี้ เนื่องจากครูที่มีการศึกษาต่างกันอาจมีการแบ่งหน้าที่และการปฏิบัติงานที่ใกล้เคียงกันในปัจจุบัน แต่ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามอายุพบว่ามีความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ การศึกษานี้บ่งชี้ว่าครูผู้สอนในช่วงอายุที่แตกต่างกันมีทัศนคติที่แตกต่างกันต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุศริน เหมือนพร้อม และดร.ณิ ปญฺจรัตนกร (2567) พบว่า ผู้บริหารที่มีอายุต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คาดว่าอายุอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการมองเห็นและการใช้เทคโนโลยีในองค์กร การศึกษาในช่วงอายุมากขึ้นอาจมีการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีที่แตกต่างกันตามการใช้ประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน หรืออาจมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างช้ากว่าเยาวชน ในขณะที่ผู้ที่อายุน้อยอาจมีความคล่องตัวในการใช้งานเทคโนโลยี

ใหม่ ๆ และการปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลได้ อีกมุมมองหนึ่ง คือ การที่ผู้บริหารมีอายุมากขึ้นมักจะมีประสบการณ์ที่สะสมมาอย่างยาวนาน ซึ่งอาจส่งผลให้มีภาวะผู้นำที่สูงขึ้นได้ เนื่องจากประสบการณ์เหล่านี้ช่วยให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น และสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างขวางกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญช่วย ศิริเกษ และชีชนพงศ์ ศรีจันทร์ (2567) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่ามีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สูงกว่า และนำไปสู่การพัฒนาวิสัยทัศน์และการคิดเชิงกลยุทธ์ การเสริมสร้างทักษะการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการสร้างการมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในหลายด้านสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างการพัฒนาและยกระดับการศึกษาในพื้นที่ ได้แก่ การพัฒนาและปรับปรุงภาวะผู้นำทางวิชาการ การสร้างนโยบายการพัฒนาผู้นำ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างการพัฒนาและยกระดับการศึกษาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่อาจเชื่อมโยงระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อดูว่าภาวะผู้นำที่มีคุณภาพส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างไร

ควรศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษาในเขตต่างๆ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาและการปฏิบัติงานของผู้บริหารในแต่ละท้องถิ่น

ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้นำด้านการศึกษาในยุคดิจิทัลเกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำทางวิชาการในท้องถิ่นในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญ โดยการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในงานการศึกษาจะเป็นแนวทางที่สำคัญในการสร้างผู้นำที่มีความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

จุฑามาศ เกิด แก้ว ฟ้า, การ บริหาร งาน วิชาการ ของ ผู้ บริหาร โรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัด กรม สามีญศึกษา เขต การ ศึกษา 5 (Doctoral dissertation, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย).

นรารกร จิมากร และยุวธิดา ชาปัญญา. (2567). ภาวะ ผู้นำ ทาง วิชาการ ของ ผู้ บริหาร สถาน ศึกษา ที่ ส่ง ผล ต่อ ประสิทธิภาพ ของ โรงเรียน มาตรฐานสากล ระดับ ประถม ศึกษา ใน กลุ่ม จังหวัด ร้อย แก่นสารสินธุ์. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 18(2), 184-196.

บุศริน เหมือนพร้อม และดรุณี ปัญจรัตน์. (2567). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอนสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร. *วารสารมติเชษฐารามวัดจอมมณี*, 7(5), 1024-1040.

ปฐมพร ชาตะรักษ์ และตรัยภูมิ นทร์ ตรีตรัสวร (2567). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. *วารสารสถาบันพัฒนาผู้นำพระภิกษุ*, 7(3), 497-513.

ภาวดี พรหมเสถียร และธีรชัย เนตรถนอมศักดิ์. (2564). เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยพัฒนาการเรียนการสอนได้จริงหรือไม่? วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 15(3), 1-13.

ภาสายพิน ไพรหินถ่วง และสุกัญญา สุตารรัตน์. (2567). ภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา อ่างทอง. วารสาร มณี เชษฐา งาม วัด จอม มณี, 7(3), 117-129.

มิณรญา ทองรูปพรรณ และ สุกัญญา สุตารรัตน์. (2567). แนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2. วารสารวันมูอองแห่งพุทธ ศาสตรปริทรรศน์, 11(1), 75-88.

รุ่ง แก้วแดง. (2550). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษาผู้บริหาร (การศึกษา) มืออาชีพ. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.

อภิวชิษฐ์ สนลอย อรพรรณ ตูจินดา และดวงใจ ชนะสิทธิ์. (2565). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วารสารสถาบันพัฒนาผู้ฝึกอบรม พระสงฆ์, 5(1), 89-101.